

บทที่ 4

ผลการศึกษาวิจัย

ผลการศึกษา ภาวะโภชนาการที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดโรคอุจจาระร่วง และการรักษา ในเด็กอายุ 0-4 ปี อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ตั้งแต่เดือน ธันวาคม ถึงเดือนกันยายน 2534 โดยมีผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. สภาพทั่วไปของอำเภอเสริมงาม
2. อัตราป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วง
3. ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะโภชนาการ
 - ลักษณะทางด้านประชากร สังคมและเศรษฐกิจของมารดา
 - ลักษณะของเด็ก
4. การปฏิบัติตนของมารดาในด้านโภชนาการและการป้องกันโรค
5. ความรู้ ความเข้าใจ ของมารดาในด้านโภชนาการและโรคอุจจาระร่วง
6. การหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆกับการเกิดโรคอุจจาระร่วง

1. สภาพทั่วไปของอำเภอเสริมงาม

อำเภอเสริมงามเป็นอำเภอลำดับที่ 11 ของจังหวัดลำปางมีเนื้อที่รวมทั้งสิ้น 631 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดลำปาง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเนินเขา มีพื้นที่ราบเพื่อการเกษตรน้อย อาณาเขตทางทิศเหนือ ทิศตะวันตก และทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอห้างฉัตรและอำเภอเกาะคา อยู่ห่างจากตัวจังหวัดลำปางเป็นระยะทางประมาณ 39 กิโลเมตร การติดต่อส่วนมากจะใช้เส้นทางผ่านอำเภอเกาะคา

ลักษณะการปกครอง แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 4 ตำบล 31 หมู่บ้าน 6,733 หลังคาเรือน ประชากรรวมทั้งอำเภอเมื่อเดือนเมษายน พ.ศ.2534 มีจำนวน 28,086 คน โดยเป็นอายุ 0-4 ปี จำนวน 2,296 คน คิดเป็นร้อยละ 8.17 ของประชากรทั้งหมด (คป.สอ., 2534)

ประชากรในอำเภอเสริมงามร้อยละ 97.3 ประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไปค่อนข้างแห้งแล้ง จะมีฝนตกชุกเฉพาะในเดือนสิงหาคมและ เดือนกันยายน ปริมาณน้ำฝนสูงสุดวัดได้ 68.5 มิลลิเมตร ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเพาะปลูกมาก ทำให้สภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไปของประชากรไม่อุดมสมบูรณ์เท่าที่ควร ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีขนบธรรมเนียมประเพณีเช่นเดียวกับประชาชนในภาคเหนือโดยทั่วไป ประชาชนเกือบทั้งหมดเป็นชาวไทยภาคเหนือ (คนพื้นเมือง) มีชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงอาศัยอยู่ในตำบลเสริมขวา และเสริมกลาง จำนวน 1,229 คน

2. อัตราป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วง

ในช่วง 3 เดือนก่อนการสัมภาษณ์ มีอัตราป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วง ร้อยละ 30.0 พบมากในกลุ่มอายุ 0-12 เดือน ร้อยละ 45.0 และในกลุ่ม 13-24 เดือน ร้อยละ 37.9 ดังรายละเอียดตามตารางที่ 2 และตารางที่ 3 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 จำนวนและอัตราป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วง จำแนกตามกลุ่มอายุ 0-24 เดือนและ 25-60 เดือน

กลุ่มอายุ (เดือน)	จำนวนเด็ก ทั้งหมด	การเกิดโรคอุจจาระร่วง			
		ป่วย		ไม่ป่วย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0 - 24	126	52	41.3	74	58.7
25 - 60	154	32	20.8	122	79.2
รวม	280	84	30.0	196	70.0

3. ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะโภชนาการ

3.1 ลักษณะทางด้านประชากร สังคมและเศรษฐกิจของมารดา

อายุของมารดาส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 25-34 ปี ถึงร้อยละ 56.3 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 15-24 ปี ร้อยละ 33.9 และมารดาที่มีอายุมากตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป ร้อยละ 10.0 สำหรับสถานภาพสมรสของมารดา พบว่ามีสถานภาพสมรสคู่ ถึงร้อยละ 91.8 ส่วนสถานภาพหม้าย หย่าและแยก พบน้อยมาก ในด้านการศึกษา มารดามีการศึกษาในระดับ ป.1-ป.4 มากที่สุดร้อยละ 78.9 รองลงมาไม่ได้เรียนหนังสือ ร้อยละ 13.6 และมารดามีการศึกษาสูงกว่าป.4 ร้อยละ 7.5 ส่วนการประกอบอาชีพ มารดามีอาชีพเกษตรกรรมสูงที่สุดร้อยละ 86.4 มีเพียงร้อยละ 12.5 เท่านั้นที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปและรับราชการน้อยที่สุด ร้อยละ 1.1 ในด้านรายได้ของครอบครัว เนื่องจากมารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนมาก ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงการใช้จ่าย

ในครอบครัว พบว่าครอบครัวที่มีรายได้พอใช้ตลอดปี ร้อยละ 82.1 รองลงมามีเหลือเก็บ ร้อยละ 10.0 และร้อยละ 7.9 ก็ที่ยืมสินมาเป็นค่าใช้จ่าย สำหรับลักษณะของครอบครัวในหมู่บ้าน มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวมากถึงร้อยละ 60.4 และเป็นครอบครัวขยาย ร้อยละ 39.6 ดังรายละเอียดตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของมารดา จำแนกตามลักษณะทางด้านประชากร สังคมและเศรษฐกิจ

ลักษณะด้านประชากร สังคมและเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
<u>อายุ(ปี)</u>		
15 - 24	95	33.9
25 - 34	157	56.1
35 - 44	28	10.0
รวม	280	100.0
อายุเฉลี่ยของมารดา	27.5 ปี	
ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	5.3 ปี	

สถานภาพสมรส

คู่	257	91.8
หม้าย	4	1.4
หย่า	5	1.8
แยก	14	5.0
รวม	280	100.0

ตารางที่ 5 (ต่อ) จำนวนและร้อยละของมารดา จำแนกตามลักษณะทางด้าน
ประชากร สังคมและเศรษฐกิจ

ลักษณะด้านประชากร สังคมและเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
การศึกษา		
ไม่ได้เรียน	38	13.6
ป.1-ป.4	221	78.9
สูงกว่า ป.4	21	7.5
รวม	280	100.0
อาชีพ		
เกษตรกรรม	233	83.2
รับจ้าง	39	13.9
รับราชการ	8	2.9
รวม	280	100.0
รายได้		
พอใช้	230	82.1
เหลือเก็บ	28	10.0
กู้หนี้ยืมสิน	22	7.9
รวม	280	100.0
ลักษณะครอบครัว		
ครอบครัวเดี่ยว	169	60.4
ครอบครัวขยาย	111	39.6
รวม	280	100.0

3.2. ลักษณะของเด็ก

จากการศึกษาพบว่า เป็นเด็กเพศชาย ร้อยละ 54.6 เพศหญิงร้อยละ 45.4 อายุอยู่ในช่วง 13-24 เดือน ร้อยละ 23.6 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 0-12 เดือน 21.4 อายุเฉลี่ยของเด็ก เท่ากับ 29.2 เดือน ส่วนน้ำหนักแรกคลอด มีเด็กน้ำหนักแรกคลอดต่ำกว่า 2,500 กรัม ร้อยละ 18.9 เด็กส่วนใหญ่จะมีน้ำหนักแรกคลอดอยู่ในช่วง 2,500-2,999 กรัม ร้อยละ 45.7 ในเรื่องการเจ็บป่วยในวันให้ข้อมูลของเด็ก มีการเจ็บป่วยเพียงร้อยละ 9.3 ดังรายละเอียดตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละ ลักษณะของเด็ก จำแนกตามเพศ อายุ น้ำหนักแรกคลอด และการเจ็บป่วย

ลักษณะของเด็ก	จำนวน	ร้อยละ
<u>เพศ</u>		
ชาย	153	54.6
หญิง	127	45.4
รวม	280	100.0
<u>อายุ(เดือน)</u>		
0 - 12	60	21.4
13 - 24	66	23.6
25 - 36	50	17.9
37 - 48	48	17.1
49 - 60	56	20.0
รวม	280	100.0
อายุเฉลี่ยของเด็ก	29.2	เดือน
ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	17.2	เดือน

ตารางที่ 6 (ต่อ) จำนวนและร้อยละ ลักษณะของเด็ก จำแนกตามเพศ อายุ
น้ำหนักแรกคลอด และการเจ็บป่วย

ลักษณะของเด็ก	จำนวน	ร้อยละ
<u>น้ำหนักแรกคลอด</u>		
ต่ำกว่า 2,500 กรัม	53	18.9
2,500 - 2,999 กรัม	128	45.7
3,000 - 3,499 กรัม	83	29.7
3,500 กรัมขึ้นไป	16	5.7
รวม	280	100.0
น้ำหนักแรกคลอดเฉลี่ย	2,730	กรัม
ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.660	กรัม
<u>การเจ็บป่วยในวันให้ข้อมูล</u>		
ป่วย	26	9.3
ปกติ	254	90.7
รวม	280	100.0

ภาวะโภชนาการของเด็กกลุ่มตัวอย่าง เมื่อเปรียบเทียบโดยใช้น้ำหนักต่อ
ส่วนสูง ตามมาตรฐานเด็กไทย กองโภชนาการ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
พบว่า มีเด็กขาดสารอาหาร ระดับ 1 ร้อยละ 18.2 และขาดสารอาหารระดับ 2
ร้อยละ 5.0 ตามตารางที่ 7

เมื่อจำแนกภาวะโภชนาการตามกลุ่มอายุ พบว่ามีเด็กขาดสารอาหารสูง ใน
ช่วงอายุ 37-48 เดือน โดยขาดสารอาหารระดับ 1 ร้อยละ 25.0 ขาดสารอาหาร
ระดับ 2 ร้อยละ 6.3 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 25-36 เดือน โดยขาดสารอาหาร
ระดับ 1 และระดับ 2 ร้อยละ 24.0 และ 6.0 ตามลำดับ ตามตารางที่ 8

ตารางที่ 7 ภาวะโภชนาการของเด็กกลุ่มตัวอย่าง จำแนกโดยวิธีการเปรียบเทียบ
น้ำหนักต่อส่วนสูง

ภาวะโภชนาการ	จำนวน	ร้อยละ
ปกติ	215	76.8
ขาดสารอาหารระดับ 1	51	18.2
ขาดสารอาหารระดับ 2	14	5.0
รวม	280	100.0

ตารางที่ 8 ภาวะโภชนาการของเด็กกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุ (เดือน)	จำนวนเด็ก ทั้งหมด	ภาวะโภชนาการ					
		ปกติ		ระดับ 1		ระดับ 2	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0 - 12	60	50	83.3	9	15.0	1	1.7
13 - 24	66	50	75.7	12	18.2	4	6.1
25 - 36	50	35	70.0	12	24.0	3	6.0
37 - 48	48	33	68.8	12	25.0	3	6.2
49 - 60	56	47	83.9	6	10.7	3	5.4
รวม	280	215	76.8	51	18.2	14	5.0

ตารางที่ 9 ภาวะโภชนาการของเด็กกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มอายุ
0-24 เดือน และ 25-60 เดือน

กลุ่มอายุ (เดือน)	จำนวนเด็ก ทั้งหมด	ภาวะโภชนาการ					
		ปกติ		ระดับ 1		ระดับ 2	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0 - 24	126	100	79.4	21	16.7	5	3.9
25 - 60	154	115	74.7	30	19.5	9	5.8
รวม	280	215	76.8	51	18.2	14	5.0

4. การปฏิบัติตนของมารดาทางด้านโภชนาการและการป้องกันโรค

การเลี้ยงลูกด้วยนมมารดา พบว่ามีการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดาสูงถึงร้อยละ 99.3 และเลี้ยงด้วยนมผสมเพียงร้อยละ 0.7 เนื่องจากมารดามีปัญหาสุขภาพ มารดาส่วนใหญ่จะหย่านมลูกในช่วงอายุ 10-12 เดือน ถึงร้อยละ 50.2 ในเรื่องการทำ ความสะอาดเต้านมก่อนให้นมบุตรนั้น พบว่ามีมารดาปฏิบัติ ร้อยละ 69.2 โดยการใช้ สาลีชุบน้ำเช็ดร้อยละ 44.6 ส่วนการทำ ความสะอาด ขวดนม ขวดน้ำ มารดาจะล้าง แล้วต้มหรือึ่ง ร้อยละ 60.0

สำหรับการเริ่มให้อาหารเสริมในเด็ก พบว่ามารดาเริ่มให้เด็กกินข้าว เมื่อ อายุต่ำกว่า 3 เดือน ร้อยละ 89.3 เพราะมารดาเข้าใจว่าการให้เด็กทารกกินข้าว ระยะนี้ เพื่อเด็กจะอึดมากกว่าการให้นม ส่วนอาหารประเภทไข่และเนื้อ จะเริ่มให้ใน ช่วงอายุ 4-6 เดือน ร้อยละ 49.6 และ 47.9 ตามลำดับ

ในการเตรียมอาหารให้เด็ก มารดาจะล้างมือก่อนเตรียมอาหาร ร้อยละ 54.3 และไม่ล้างมือก่อนเตรียมอาหาร ร้อยละ 45.7 เมื่อเตรียมอาหารแล้วจะป้อนอาหารเด็กด้วยมือ ร้อยละ 59.3 ป้อนด้วยช้อนร้อยละ 25.7 และป้อนด้วยช้อนและมือ ร้อยละ 15.0

ส่วนแหล่งน้ำที่ใช้น้ำดื่มของเด็ก จะใช้น้ำจากบ่อน้ำตื้น มากที่สุดถึงร้อยละ 45.0 รองลงมาเป็นน้ำจากบ่อน้ำที่ถูกหลักสุขาภิบาล ร้อยละ 42.5 และส่วนใหญ่จะไม่มีการปรับปรุงคุณภาพน้ำดื่มร้อยละ 81.0 สำหรับการมีส้วมใช้ในครอบครัว สูงมากถึงร้อยละ 99.2 สมาชิกในครอบครัวใช้ส้วมทุกคน ร้อยละ 75.7 หลังจากถ่ายอุจจาระแล้ว มารดาจะล้างมือ ร้อยละ 67.5 และไม่ล้างมือร้อยละ 32.5 ในการกำจัดอุจจาระของเด็กมีการกำจัดอุจจาระในส้วม ร้อยละ 55.4 และกำจัดอุจจาระนอกส้วมร้อยละ 44.6 ตั้งรายละเอียดตามตารางที่ 10

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละ การปฏิบัติตนของมารดาและเด็ก ทางด้านโภชนาการและการป้องกันโรค

การปฏิบัติของมารดาและเด็ก	จำนวน	ร้อยละ
<u>การเลี้ยงลูกด้วยนมมารดา</u>		
เลี้ยง	278	99.3
ไม่เลี้ยง	2	0.7
รวม	280	100.0

ตารางที่ 10 (ต่อ) จำนวนและร้อยละ การปฏิบัติตนของมารดาและเด็ก
ทางด้านโภชนาการและการป้องกันโรค

การปฏิบัติของมารดาและเด็ก	จำนวน	ร้อยละ
<u>อายุเด็กที่ย่านม*</u>		
3 เดือนและต่ำกว่า	1	0.5
4 - 6 เดือน	5	2.3
7 - 9 เดือน	20	9.3
10 - 12 เดือน	108	50.2
13 - 15 เดือน	62	28.9
16 - 18 เดือน	15	6.9
19 - 21 เดือน	3	1.4
22 - 24 เดือน	1	0.5
รวม	215	100.0

การทำความสะอาดเต้านมของมารดา**

ทำ	45	69.2
ไม่ทำ	20	30.8
รวม	65	100.0

* เด็กที่ย่านมแล้ว

** เด็กที่ยังไม่หย่านม

ตารางที่ 10 (ต่อ) จำนวนและร้อยละ การปฏิบัติตนของมารดาและเด็ก
ทางด้านโภชนาการและการป้องกันโรค

การปฏิบัติของมารดาและเด็ก	จำนวน	ร้อยละ
<u>วิธีทำความสะอาดเต้านมของมารดา</u>		
ใช้ล้าสีขุ่นน้ำ เช็ด	29	44.6
ใช้ผ้าแห้งเช็ด	16	24.6
ไม่ทำ	20	30.8
รวม	65	100.0
<u>การทำความสะอาดขูดนม ขวดน้ำ โดยมารดา</u>		
ล้างแล้วต้มหรือนึ่ง	39	60.0
ล้างแล้วลวก	15	23.1
ล้างด้วยน้ำและผงซักฟอก	11	16.9
รวม	65	100.0
<u>อายุที่เริ่มให้เด็กรับประทานข้าว</u>		
3 เดือนและต่ำกว่า	250	89.3
4 - 6 เดือน	26	9.3
7 เดือนขึ้นไป	4	1.4
รวม	280	100.0
<u>อายุที่เริ่มให้เด็กรับประทานไข่</u>		
3 เดือนและต่ำกว่า	104	37.1
4 - 6 เดือน	139	49.6
7 เดือนขึ้นไป	37	13.2
รวม	280	100.0

ตารางที่ 10 (ต่อ) จำนวนและร้อยละ การปฏิบัติตนของมารดาและเด็ก
ทางด้านโภชนาการและการป้องกันโรค

การปฏิบัติของมารดาและเด็ก	จำนวน	ร้อยละ
<u>อายุที่เริ่มให้เด็กรับประทานเนื้อ</u>		
3 เดือนและต่ำกว่า	32	11.4
4 - 6 เดือน	134	47.9
7 เดือนขึ้นไป	114	40.7
รวม	280	100.0
<u>การล้างมือก่อนเตรียมอาหารของมารดา</u>		
ล้าง	152	54.3
ไม่ล้าง	128	45.7
รวม	280	100.0
<u>การให้ลูกรับประทานอาหารสุก ๆ ดิบ ๆ</u>		
เคย	18	6.4
ไม่เคย	262	93.6
รวม	280	100.0
<u>วิธีการให้อาหารลูกของมารดา</u>		
ป้อนด้วยช้อน	72	25.7
ป้อนด้วยมือ	166	59.3
ป้อนด้วยช้อนและมือ	42	15.0
รวม	280	100.0

ตารางที่ 10 (ต่อ) จำนวนและร้อยละ การปฏิบัติตนของมารดาและเด็ก
ทางด้านโภชนาการและการป้องกันโรค

การปฏิบัติของมารดาและเด็ก	จำนวน	ร้อยละ
<u>แหล่งน้ำที่ใช้ดื่ม</u>		
น้ำฝน	13	4.6
บ่อน้ำที่ถูกลักลอบขุด	119	42.5
บ่อน้ำบาดาล	22	7.9
บ่อน้ำตื้น	126	45.0
รวม	280	100.0
<u>การปรับปรุงคุณภาพน้ำดื่ม</u>		
ต้ม	10	3.6
กรอง	42	15.0
สารเคมี	1	0.4
ไม่มีการปรับปรุง	227	81.0
รวม	280	100.0
<u>การใช้ส้วมของคนในครอบครัว</u>		
ใช้ทุกคน	212	75.7
ใช้บางคน	67	23.9
ไม่ใช้	1	0.4
รวม	280	100.0

ตารางที่ 10 (ต่อ) จำนวนและร้อยละ การปฏิบัติตนของมารดาและเด็ก
ทางด้านโภชนาการและการป้องกันโรค

การปฏิบัติของมารดาและเด็ก	จำนวน	ร้อยละ
<u>การล้างมือของมารดาหลังถ่ายอุจจาระ</u>		
ล้าง	189	67.5
ไม่ล้าง	91	32.5
รวม	280	100.0
<u>การกำจัดอุจจาระของเด็ก</u>		
ในส้วม	155	55.4
นอกส้วม	125	44.6
รวม	280	100.0

5. ความรู้ ความเข้าใจ ของมารดาเกี่ยวกับโภชนาการและโรคอุจจาระร่วง

จากการศึกษาวิจัยพบว่า มารดาส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโภชนาการและโรคอุจจาระร่วง จำแนกเป็นรายชื่ออยู่ในเกณฑ์ดี ในเรื่องการให้อาหารครบ 5 หมู่ ในเด็กอายุ 1-4 ปี การชั่งน้ำหนักเด็กทำให้ทราบภาวะการเจริญเติบโต การถ่ายอุจจาระในส้วมช่วยป้องกันโรคได้ อาหารแต่ละชนิดมีประโยชน์ต่างกัน อาการของโรคอุจจาระร่วง การเจ็บป่วยง่ายเมื่อขาดอาหาร การให้อาหารครบ 3 มื้อ ในเด็กอายุ 1 ปีขึ้นไป โดยมีผู้ตอบถูกในหัวข้อดังกล่าว ร้อยละ 98.9 , 97.9, 96.8, 96.4, 96.1, 95.7, และ 92.1 ตามลำดับ รองลงมามีความรู้ในเรื่องการให้ลูกดูดนมแม่และ การให้อาหารเสริมมาก ร้อยละ 86.4 และ 81.1 และมารดาที่มีความรู้น้อย ในเรื่องการให้นมแม่และประโยชน์ของนมแม่เหลือร้อยละ 78.6 และ 76.4 รายละเอียดตามตารางที่ 11

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละ ความรู้ ความเข้าใจ ของมารดาเกี่ยวกับ โภชนาการและโรคอุจจาระร่วง

	ความรู้ ความเข้าใจ		ไม่รู้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. นมน้ำเหลืองมีประโยชน์มาก	214	76.4	66	23.6
2. การให้ลูกดูดนมสม่ำเสมอทำให้น้ำนมมาก	242	86.4	38	13.6
3. เด็กแรกเกิด-3 เดือนควรให้นมแม่	220	78.6	60	21.4
4. ควรให้อาหารเสริมเมื่ออายุ 3 เดือนขึ้นไป	226	80.7	54	19.3
5. เด็กจะป่วยง่ายเมื่อขาดอาหาร	268	95.7	12	4.3
6. การให้อาหารเสริมมากเด็กจะไม่สบาย	227	81.1	53	18.9
7. การขังน้ำหนักร่างกายจะทรานการเจริญเติบโต ของเด็ก	274	97.9	6	2.1
8. เด็กอายุ 1-4 ปีควรให้อาหารครบ 5 หมู่	277	98.9	3	1.1
9. เด็กอายุ 1 ปีขึ้นไปควรให้อาหาร 3 มื้อ	258	92.1	22	7.9
10. อาหารแต่ละอย่างมีประโยชน์ต่างกัน	270	96.4	10	3.6
11. ถ่ายเหลว 3 ครั้งต่อวันคือท้องเดิน	269	96.1	11	3.9
12. การถ่ายอุจจาระลงส้วม ป้องกันโรคได้	271	96.8	9	3.2

จากการศึกษา พบว่ามารดาส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับคะแนนร้อยละ 62.5 ระดับปานกลาง ร้อยละ 33.6 และในระดับคะแนนน้อย ร้อยละ 3.9 ดังรายละเอียดตามตารางที่ 12

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละ ความรู้ ความเข้าใจของมารดา
จำแนกตามระดับคะแนน

ระดับคะแนนความรู้ ความเข้าใจ ของมารดา	จำนวน	ร้อยละ
น้อย (0 - 8 คะแนน)	11	3.9
ปานกลาง (9 - 10 คะแนน)	93	33.2
ดี (11 - 12 คะแนน)	176	62.9
รวม	280	100.0
ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	10.8	คะแนน
ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.2	คะแนน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

6. การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับการเกิดโรคคอจจาระร่วง

6.1 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางด้านประชากร สังคมและเศรษฐกิจของมารดากับการเกิดโรคคอจจาระร่วงในเด็ก

6.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของมารดากับการเกิดโรคคอจจาระร่วง

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุของมารดากับการเกิดโรคคอจจาระร่วง พบว่าอายุของมารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคคอจจาระร่วงในเด็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$)

ตามตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของมารดา กับการเกิดโรคคอจจาระร่วงในเด็ก

อายุ (ปี)	การเกิดโรคคอจจาระร่วงในเด็ก				รวม
	ป่วย		ไม่ป่วย		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
15 - 24	33	34.7	62	65.3	95
25 - 34	42	26.8	115	73.2	157
35 - 44	9	32.1	19	67.9	28
รวม	84	30.0	196	70.0	280

$$\chi^2 = 1.86 \quad df = 2 \quad P = 0.39$$

6.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษามารดากับการเกิดโรค
อูจจาระร่วงในเด็ก

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษามารดากับการเกิดโรคอูจจาระร่วงในเด็ก พบว่าการศึกษามารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคอูจจาระร่วงในเด็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) ตามตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษามารดากับการเกิดโรคอูจจาระร่วงในเด็ก

การศึกษา ของมารดา	การเกิดโรคอูจจาระร่วงในเด็ก				รวม
	ป่วย		ไม่ป่วย		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ไม่ได้เรียน	13	34.2	25	65.8	38
ป.1-ป.4	68	30.8	153	69.2	221
สูงกว่า ป.4	3	14.3	18	85.7	21
รวม	84	30.0	196	70.0	280

$$\chi^2 = 2.85 \quad df = 2 \quad P = 0.24$$

6.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของมารดากับการเกิดโรคอุจจาระร่วง
ในเด็ก

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง อาชีพของมารดากับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก พบว่าอาชีพของมารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) ตามตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของมารดา กับการเกิดโรคอุจจาระร่วง
ในเด็ก

อาชีพ ของมารดา	การเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก				
	ป่วย		ไม่ป่วย		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
เกษตรกรรวม	76	31.4	166	68.6	242
ไม่ใช่เกษตรกร	8	21.0	30	79.0	38
รวม	84	30.0	196	70.0	280

$\chi^2 = 1.22 \quad df = 1 \quad P = 0.27$

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

เลขหมู่	
เลขทะเบียน	102307

สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

6.2 การหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของเด็กกับการเกิดโรคอูจจาระร่วง

6.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศของเด็กกับการเกิดโรคอูจจาระร่วง

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศของเด็ก กับการเกิดโรคอูจจาระร่วง พบว่าเพศของเด็ก ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคอูจจาระร่วง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) ตามตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศของเด็กกับการเกิดโรคอูจจาระร่วง

เพศของเด็ก	การเกิดโรคอูจจาระร่วงในเด็ก				รวม
	ป่วย		ไม่ป่วย		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ชาย	46	30.1	107	69.9	153
หญิง	38	29.9	89	70.1	127
รวม	84	30.0	196	70.0	280

$\chi^2 = 0.01 \quad df = 1 \quad P = 0.92$

6.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของเด็กกับการเกิดโรคอูจจาระร่วง
เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของเด็ก กับการเกิดโรคอูจจาระร่วง พบว่าอายุของเด็ก มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคอูจจาระร่วง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ตามตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของเด็กกับการเกิดโรคอูจจาระร่วง

อายุของเด็ก (เดือน)	การเกิดโรคอูจจาระร่วงในเด็ก				รวม
	ป่วย		ไม่ป่วย		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
0 - 12	27	45.0	33	55.0	60
13 - 24	25	37.9	41	62.1	66
25 - 36	14	28.0	36	72.0	50
37 - 48	8	16.7	40	83.3	48
49 - 60	10	17.9	46	82.1	56
รวม	84	30.0	196	70.0	280

$$\chi^2 = 16.47 \quad df = 4 \quad P = 0.002$$

6.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักแรกคลอดของเด็ก กับการเกิดโรค
อูจจาระร่วง

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักแรกคลอดของเด็กกับการเกิดโรคอูจจาระร่วง จำแนกตามกลุ่มอายุและควบคุมความแตกต่างในเรื่องอายุโดยใช้วิธีของ Mantel-Haenszel พบว่าน้ำหนักแรกคลอดกับการเกิดโรคอูจจาระร่วง ไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) ตามตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักแรกคลอดของเด็กกับการเกิดโรค
อูจจาระร่วง จำแนกตามกลุ่มอายุ

อายุ (เดือน)	น้ำหนัก แรกคลอด (กรัม)	การเกิดโรคอูจจาระร่วงในเด็ก				รวม
		ป่วย		ไม่ป่วย		
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
0-24	< 2500	12	44.4	15	55.6	27
	> 2500	41	41.4	58	58.6	99
	รวม	53	42.1	73	57.9	126
25-60	< 2500	9	34.6	17	65.4	26
	> 2500	22	17.2	106	82.8	128
	รวม	31	20.1	123	79.9	154

$$X^2_{MH} = 1.75 \quad df=1 \quad P=0.18$$

6.2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะโภชนาการของเด็กกับการเกิด

โรคอุจจาระร่วง

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะโภชนาการของเด็กกับการเกิดโรคอุจจาระร่วง พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) ตามตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะโภชนาการของเด็ก กับการเกิดโรคอุจจาระร่วง

ภาวะโภชนาการ	การเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก				รวม
	ป่วย		ไม่ป่วย		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ปกติ	62	28.8	153	71.2	215
ขาดสารอาหารระดับ 1	17	33.3	34	66.7	51
ขาดสารอาหารระดับ 2	5	35.7	9	64.3	14
รวม	84	30.0	196	70.0	280

$$\chi^2 = 0.63 \quad df = 2 \quad P = 0.73$$

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของภาวะโภชนาการกับการเกิดโรคอุจจาระร่วง และควบคุมความแตกต่างในเรื่องอายุ โดยใช้วิธีของ Mantel-Haenszel พบว่าภาวะโภชนาการกับการเกิดโรคอุจจาระร่วงไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) ตามตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะโภชนาการของเด็ก กับการเกิดโรคอุจจาระร่วง จำแนกตามกลุ่มอายุ

อายุ (เดือน)	ภาวะโภชนาการ	การเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก				รวม
		ป่วย		ไม่ป่วย		
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
0-24	ปกติ	41	41.0	59	59.0	100
	ขาดอาหาร	11	42.3	15	57.7	26
	รวม	52	41.3	74	58.7	126
25-60	ปกติ	21	18.3	94	81.7	115
	ขาดอาหาร	11	28.2	28	71.8	39
	รวม	32	20.8	122	79.2	154

$$\chi^2_{MH} = 0.72 \quad df = 1 \quad P = 0.39$$

6.3 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านการปฏิบัติตนของมารดา
ทางโภชนาการและการป้องกันโรคกับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก

6.3.1 ความสัมพันธ์ระหว่าง การทำความสะอาดเต้านมของมารดา กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก

ผลจากการวิเคราะห์พบว่า การทำความสะอาดเต้านมของมารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) ตามตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ความสัมพันธ์ระหว่าง การทำความสะอาดเต้านมของมารดา กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก

การทำความสะอาดเต้านมของมารดา	การเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก				รวม
	ป่วย		ไม่ป่วย		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ทำ	18	40.0	27	60.0	45
ไม่ทำ	10	50.0	10	50.0	20
รวม	28	43.1	37	56.9	65

$$\chi^2 = 0.56 \quad df = 1 \quad P = 0.45$$

6.3.2 ความสัมพันธ์ระหว่าง วิธีการทำความสะอาดเต้านมของมารดา กับ การเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก

ผลจากการวิเคราะห์พบว่า วิธีการทำความสะอาดเต้านมของมารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) ตามตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ความสัมพันธ์ระหว่าง วิธีการทำความสะอาดเต้านมของมารดา กับ การเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก

วิธีการทำความสะอาดเต้านมของมารดา	การเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก				รวม
	ป่วย		ไม่ป่วย		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ใช้สำลีชุบน้ำเช็ด	17	58.6	12	41.4	29
ใช้ผ้าแห้งเช็ด	9	56.2	7	43.8	16
ไม่ทำ	10	50.0	10	50.0	20
รวม	36	55.4	29	44.6	65

$$X^2 = 0.36 \quad df = 2 \quad P = 0.83$$

6.3.3 ความสัมพันธ์ระหว่าง วิธีการที่มารดาทำความสะอาด ขวดนม ขวดน้ำ กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก

ผลจากการวิเคราะห์พบว่า วิธีการที่มารดาทำความสะอาด ขวดนม ขวดน้ำของเด็ก พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) ตามตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ความสัมพันธ์ระหว่าง วิธีการที่มารดาทำความสะอาด ขวดนม ขวดน้ำ กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก

วิธีการที่มารดา ทำความสะอาด ขวดนม ขวดน้ำ	การเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก				
	ป่วย		ไม่ป่วย		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ล้างด้วยน้ำและผงซักฟอก	7	63.6	4	36.4	11
ล้างแล้วลวก	9	60.0	6	40.0	15
ล้างแล้วต้มหรือนึ่ง	13	33.3	26	66.7	39
รวม	29	44.6	36	55.6	65

$$\chi^2 = 5.05 \quad df = 2 \quad P = 0.07$$

6.3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการล้างมือของมารดาก่อนเตรียมอาหารกับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก

ผลจากการวิเคราะห์พบว่า การล้างมือของมารดาก่อนเตรียมอาหารมีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคอุจจาระร่วง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ตามตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ความสัมพันธ์ระหว่างการล้างมือของมารดาก่อนเตรียมอาหารกับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก

การล้างมือของมารดา ก่อนเตรียมอาหาร	การเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก				รวม
	ป่วย		ไม่ป่วย		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ล้าง	37	24.3	115	75.7	152
ไม่ล้าง	47	36.7	81	63.3	128
รวม	84	30.0	196	70.0	280

$\chi^2 = 4.50$ $df = 1$ $P = 0.03$

6.3.5 ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุเมื่อเริ่มได้รับอาหารเสริม ประเภทข้าว
ใหม่ เนื้อ ของเด็กกับการเกิดโรคอุจจาระร่วง

ผลจากการวิเคราะห์พบว่า อายุเด็กเมื่อเริ่มได้รับอาหารเสริม ประเภทข้าว
ใหม่ และ เนื้อ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคอุจจาระร่วง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
($P > 0.05$) ตามตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุเมื่อเริ่มให้อาหารเสริม กับการเกิดโรค
อุจจาระร่วงในเด็ก

อายุเมื่อเริ่มให้ อาหารเสริม	การเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก				รวม
	ป่วย		ไม่ป่วย		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
<u>ข้าว</u>					
< 4 เดือน	80	32.0	170	68.0	250
≥ 4 เดือน	4	13.3	26	86.7	30
รวม	84	30.0	196	70.0	280

$$\chi^2 = 3.60 \quad df = 1 \quad P = 0.06$$

ตารางที่ 25 (ต่อ) ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุเมื่อเริ่มให้อาหารเสริม กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก

อายุเมื่อเริ่มให้อาหารเสริม	การเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก				
	ป่วย		ไม่ป่วย		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
<u>ไข่</u>					
< 4 เดือน	61	32.3	128	67.7	189
≥ 4 เดือน	23	25.3	68	74.7	91
รวม	84	30.0	196	70.0	280
$X^2 = 1.12 \quad df = 1 \quad P = 0.29$					
<u>เนื้อ</u>					
< 4 เดือน	11	19.6	45	80.4	56
≥ 4 เดือน	73	32.6	151	67.4	224
รวม	84	30.0	196	70.0	280

$$X^2 = 2.98 \quad df = 1 \quad P = 0.08$$

6.3.6 ความสัมพันธ์ระหว่าง วิธีการให้อาหารของมารดา กับการเกิดโรค อูจจาระร่วงในเด็ก

ผลจากการวิเคราะห์พบว่า วิธีการให้อาหารของมารดา ไม่มีความสัมพันธ์ กับการเกิดโรคอูจจาระร่วง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) ตามตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ความสัมพันธ์ระหว่าง วิธีการให้อาหารของมารดา กับการเกิดโรค อูจจาระร่วงในเด็ก

วิธีการให้อาหาร ของมารดาแก่เด็ก	การเกิดโรคอูจจาระร่วงในเด็ก				รวม
	ป่วย		ไม่ป่วย		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ป้อนด้วยช้อน	28	38.9	44	61.1	72
ป้อนด้วยมือ	43	25.9	123	74.1	166
ป้อนด้วยช้อนและมือ	13	30.9	29	69.1	42
รวม	84	30.0	196	70.0	280

$\chi^2 = 4.05$ $df = 2$ $P = 0.13$

6.3.7 ความสัมพันธ์ระหว่าง การล้างมือของมารดาหลังถ่ายอุจจาระ กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก

ผลจากการวิเคราะห์พบว่า การล้างมือของมารดาหลังถ่ายอุจจาระ มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ตามตารางที่ 27

ตารางที่ 27 ความสัมพันธ์ระหว่าง การล้างมือของมารดาหลังถ่ายอุจจาระ กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก

การล้างมือของมารดา หลังถ่ายอุจจาระ	การเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก				
	ป่วย		ไม่ป่วย		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ล้าง	47	24.9	142	75.1	189
ไม่ล้าง	37	40.7	54	59.3	91
รวม	84	30.0	196	70.0	280

$\chi^2 = 6.5 \quad df = 1 \quad P = 0.01$

6.3.8 ความสัมพันธ์ระหว่าง การกำจัดอุจจาระของเด็ก กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก

ผลจากการวิเคราะห์พบว่า การกำจัดอุจจาระของเด็ก มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ตามตารางที่ 28

ตารางที่ 28 ความสัมพันธ์ระหว่าง การกำจัดอุจจาระของเด็ก กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก

การกำจัดอุจจาระ ของเด็ก	การเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก				
	ป่วย		ไม่ป่วย		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ในส้วม	31	20.0	124	80.0	155
นอกส้วม	53	42.4	72	57.6	125
รวม	84	30.0	196	70.0	280

$\chi^2 = 15.48$ $df = 1$ $P = 0.0002$

6.4 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับคะแนน ความรู้ ความเข้าใจของมารดา
กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับคะแนน ความรู้ ความเข้าใจ
ของมารดา กับการเกิดโรคอุจจาระร่วง พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน ($P > 0.05$) ตาม
ตารางที่ 29

ตารางที่ 29 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับคะแนน ความรู้ ความเข้าใจของมารดา
กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็กกลุ่มตัวอย่าง

ระดับคะแนน	การเกิดโรคอุจจาระร่วง				รวม
	ป่วย		ไม่ป่วย		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
น้อย (0 - 8 คะแนน)	2	18.1	9	81.9	11
ปานกลาง (9 - 10 คะแนน)	32	34.4	61	65.6	93
ดี (11 - 12 คะแนน)	50	28.4	126	71.6	176
รวม	84	30.0	196	70.0	280

$$X^2 = 1.80 \quad df = 2 \quad P = 0.41$$

ตารางที่ 30 สรุปผลการทดสอบ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับการเกิดโรคอุจจาระร่วง

ตัวแปร	X^2	P
1. อายุของมารดา	1.86	0.39
2. การศึกษาของมารดา	2.85	0.24
3. อาชีพของมารดา	1.22	0.27
4. เพศของเด็ก	0.01	0.92
5. อายุของเด็ก	16.47	0.002 **
6. น้ำหนักแรกคลอด	1.75	0.18
7. ภาวะโภชนาการ	0.63	0.73
8. ภาวะโภชนาการ จำแนกตามกลุ่มอายุ	0.72	0.39
9. การทำความสะอาดเต้านม	0.56	0.45
10. วิธีการทำความสะอาดเต้านม	0.36	0.83
11. วิธีทำความสะอาดขวดนม ขวดน้ำ	5.05	0.07
12. การล้างมือก่อนเตรียมอาหารของมารดา	4.50	0.03 *
13. การให้อาหารประเภทข้าว	3.60	0.06
14. การให้อาหารประเภทไข่	1.12	0.29
15. การให้อาหารประเภทเนื้อ	2.98	0.08
16. วิธีการให้อาหารแก่เด็ก	4.05	0.13
17. การล้างมือหลังถ่ายอุจจาระของมารดา	6.5	0.01 *
18. การกำจัดอุจจาระของเด็ก	15.48	0.0002 **

* มีความสัมพันธ์ที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05

** มีความสัมพันธ์ที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.001